

Het voorontwerp inpassingsplan is overeenkomstig artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening naar de overlegpartners gestuurd. De hieronder opgenomen vooroverlegreacties zijn binnengekomen:

- Ministerie van Defensie;
- Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed;
- Provincie Flevoland;
- Gemeente Dronten;
- Gemeente Lelystad;
- Gemeente Zeewolde;
- Gemeente Noordoostpolder;
- Veiligheidsregio Flevoland;
- ProRail;
- TenneT, inclusief aanvullende reactie.

Tevens is aan de Inspectie leefomgeving en Transport (ILT) verzocht om een eerste toetsing (pretoets) van windplan Groen aan de vereisten ten behoeve van de luchtvaartveiligheid met het oog op de benodigde verklaring van geen bezwaar van de ILT.

In deze antwoordnota zijn een samenvatting van de ILT pretoets en de conclusies naar aanleiding hiervan, weergegeven in paragraaf 1. De ingekomen (vooroverleg)reacties zijn samengevat en van een antwoord voorzien in paragraaf 2.

Paragraaf 1. Conclusies pretoets Inspectie Leefomgeving en Transport

Als voortoets op de aanvraag van een Verklaring Van Geen Bezwaar (VVGB) heeft de Inspectie Leefomgeving en Transport, vakgroep vliegprocedures luchtruim adviesteam (vakgroep VLA) een zogenaamde pretoets op het Voorkeursalternatief (VKA) van Windplan Groen uitgevoerd. De vakgroep is voor deze aanvraag uitgebreid met een inspecteur vlieger en een inspecteur met VFR vliegervaring op Lelystad Airport.

Beoordeling

In het VKA voor windplan Groen is voorzien in de plaatsing van 110 windturbines.

Van deze 110 windturbines komen er 20 niet in aanmerking voor plaatsing en een verklaring van geen bezwaar.

Het betreft de volgende turbines:

- KKT1.10 t/m 1.12 (Kokkeltocht);
- PSW1.1 t/m 1.4 (Pijlstaartweg);
- MWT1.1 t/m 1.9 (Meeuwentocht);
- HRW 1.6 t/m 1.9 (Harderringweg).

De volgende turbines komen in aanmerking voor een VVGB indien de tiphoogte wordt beperkt tot maximaal 152 m NAP:

- PSW1.5 t/m1.8 (Pijlstaartweg),
- HRW1.1 t/m 1.5 (Harderringweg)
- KKT1.1 t/m 1.9 (Kokkeltocht).

Voor de Kokkeltocht is een aanvullende studie uitgevoerd. Er is een drietal maatregelen voorgesteld om de geïdentificeerde risico's te mitigeren. Op basis van een nadere uitwerking van deze maatregelen kan worden beoordeeld of het mogelijk is om KKT 1.1 t/m KKT 1.6 met een hoogte van 245,3 m NAP te realiseren. Indien deze maatregelen worden doorgevoerd, blijft er sprake van restrisico's. Van deze drie maatregelen zijn er twee die sowieso al moeten worden doorgevoerd op grond van ICAO voorschriften. Het betreft:

- het aangeven van de turbines op de VFR kaart. In aanvulling op deze standaard maatregel worden de turbines prominenter op de VFR kaart weergegeven;
- het markeren van de turbines;
- de rotorbladen worden van additionele rood/witte markeringen voorzien.

Aanvullende voorwaarden:

- De turbines met een tiphoogte van 150 m en hoger dienen te worden voorzien van luchtvaartmarkeringen;
- De turbines PSW1.5 t/m1.8 (Pijlstaartweg) en HRW1.1 t/m 1.5 (Harderringweg) dienen onafhankelijk van de te realiseren hoogte te worden voorzien van luchtvaartmarkeringen.

De ILT heeft tenslotte aangegeven dat als er geen wijzigingen optreden in het windplan en in de vliegroutes, én de bijbehorende adviesroutes door lenW zijn goedgekeurd, er een definitieve VVGB wordt afgegeven. Daarmee is op het moment van ter inzage legging van het Ontwerp Inpassingsplan (OIP) voldoende zicht op het verkrijgen van een VVGB die noodzakelijk is bij het vaststellen van het definitieve inpassingsplan dit najaar.

Conclusie

- Ten opzichte van het Voorkeursalternatief zijn de boven weergegeven wijzigingen voortvloeiend uit de ILT pretoets verwerkt in het OIP.
- Naast het verwerken van de uitkomst van de pretoets in het OIP blijft Windplan Groen overigens ongewijzigd ten opzichte van het VKA. Daarmee is er voldoende zicht op het verkrijgen van de VVGB.

Paragraaf 2. Samenvatting en beantwoording van de vooroverlegreacties.

1. Ministerie van Defensie

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
a.	<p>Radarverstoringsgebied</p> <p>Het plangebied van het voorontwerp Inpassingsplan “Windplan Groen” is gelegen in de Defensie radarverstoringsgebieden van AOCS Nieuw Milligen, Soesterberg en Herwijnen. In verband hiermee zijn er ter voorkoming van radarverstoring beperkingen van toepassing voor de hoogte van windturbines, waarvan de tiphoogte hoger is dan 90 of 118 meter +NAP (afhankelijk van de exacte locatie, zie toelichting, figuur 4.3.).</p> <p>- Toelichting</p> <p>In de toelichting in het voorontwerp Inpassingsplan “Windplan Groen” is aandacht besteed aan deze radarverstoring. Ter verduidelijking zouden wij hier aan toegevoegd willen zien dat op grond van artikel 2.6.9 van het Barro het plaatsen van windturbines in een radarverstoringsgebied slechts wordt toegestaan nadat is aangetoond dat deze het radarbeeld niet ontoelaatbaar verstoren. Het betreft de paragrafen 4.2.6. (onder Radarhinder) en 5.9.1. (onder Defensieradar).</p>	<p>De tekst zoals opgenomen in de plantoelichting bij het (voor)ontwerp inpassingsplan is correct. Het Barro is op grond van artikel 1 onder 2 niet van toepassing op rijksinpassingsplannen. Uiteraard wordt wel getoetst aan het rijksbeleid zoals dat is vastgelegd in het Barro. De plantoelichting wordt op dit onderdeel aangevuld.</p>	Geen.
b.	<p>- Regels</p> <p>In de regels van het voorontwerp Inpassingsplan “Windplan Groen” is geen aandacht besteed aan de binnen het radarverstoringsgebied geldende restricties.</p> <p>Gelet op het feit dat in het bestemmingsplan mogelijkheden worden geboden (grootschalige) windturbines te plaatsen met een tiphoogte boven de genoemde bouwhoogten acht ik dat wel noodzakelijk. Ik verzoek u aan de regels betreffende de bouw van windturbines (zie Regels, art. 4. Bedrijf – Windturbinepark), toe te voegen dat plaatsing</p>	<p>Voorafgaand aan de definitieve besluitvorming over het inpassingsplan zal een verklaring van geen bezwaar worden aangevraagd bij het Ministerie van Defensie. Naar verwachting is de verklaring van geen bezwaar, net als voor Windplan Blauw, verleenbaar, eventueel onder voorwaarden.</p>	Geen.

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
	van windturbines met een tiphoogte hoger dan 90 en 118 meter (afhankelijk van de exacte locatie), slechts mogelijk is indien en voor zover is aangetoond dat het functioneren van de radarinstallaties van het Ministerie van Defensie niet in onaanvaardbare mate wordt verstoord.		
c.	<p>Laagvlieggebied helikopters Defensie</p> <p>In het oostelijk deel van het plangebied van het Inpassingsplan "Windpark Groen" bevindt zich een deel van het laagvlieggebied ten behoeve van Defensie (zie bijlage). Hier wordt tot op geringe hoogte geoefend met helikopters. Weliswaar gelden hier geen bouwbeperkingen, maar is het Ministerie van Defensie wel gebaat bij een goede uitoefening van de taken op dit gebied. We verzoeken u daarom ter verduidelijking in de toelichting een kaart en een korte beschrijving van deze activiteit op te nemen.</p>	De plantoelichting wordt op dit onderdeel aangevuld met een beschrijving van het laagvlieggebied. Dit gebied levert geen beperkingen op voor de uitvoerbaarheid van het windplan. Hierover heeft overleg plaatsgevonden met het ministerie van Defensie.	Plantoelichting aangevuld met beschrijving van het militaire laagvlieggebied.
d.	Ik verzoek hierbij de bovenstaande opmerkingen te verwerken in het ontwerp inpassingsplan, en mij op de hoogte te houden van de verdere ontwikkelingen rondom de procedure.	Het ontwerp inpassingsplan, inclusief deze nota van antwoord wordt toegezonden aan alle Bro overlegpartners.	Geen.

2. Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
a.	<p>Het beoogde windmolenpark ligt op enige afstand van de UNESCO werelderfgoed site 'Schokland and Surroundings'. De Nederlandse Staat heeft zich gecommitteerd aan instandhouding van deze site via internationale verdragen.</p> <p>Om die reden is behoud ook opgenomen in het nationaal ruimtelijk beleid (SVIR, Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte).</p> <p>Het is bekend dat UNESCO geen voorstander is van windturbines die de visuele integriteit van werelderfgoed aantasten. In het kader van Windplan Blauw is eerder al gekeken naar de zichtbaarheid vanaf Schokland. De windturbines zijn zichtbaar. Dit geldt ook voor het</p>	Voor Windplan Groen is een 3d model gemaakt, zodat het mogelijk is om realistische visualisaties van het nieuwe windpark vanuit alle posities in de omgeving te bekijken. In het MER dat bij het ontwerp inpassingsplan gepubliceerd zal worden, is vanuit het perspectief van Schokland onderzocht wat de effecten van Windplan Groen op het Unesco werelderfgoed Schokland & Surroundings zijn. Het Werelderfgoed comité heeft Schokland aangewezen als werelderfgoed op basis van twee criteria:	Paragraaf 5.5 van plantoelichting is aangevuld.

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
	<p>voorliggende Windplan Groen blijkt uit een fotovisualisatie in de stukken. Wat ontbreekt echter is het cumulatieve effect dat optreedt als gevolg van de aanleg van beide windparken. Het beeld aan de horizon zal in grotere mate veranderen dan nu wordt voorgesteld en is niet in beeld gebracht.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • het draagt een unieke of op zijn minste een exceptionele getuigenis van een culturele traditie of een samenleving, welke nog voortleeft of is verdwenen; • het is een bijzonder voorbeeld van een traditionele menselijke bewoning of landgebruik, welke een cultuur (of culturen) vertegenwoordigt, voornamelijk wanneer het kwetsbaar is geworden ten gevolge van onomkeerbare veranderingen. <p>Volgens het Werelderfgoed comité bevat Schokland en haar omgeving het laatste bewijs van een prehistorische samenleving dat zich heeft aangepast aan precare en moeilijke leefomstandigheden in het watergebied. Op dit moment is het voormalige eiland geïncorporeerd bij de inpoldering van de Noordoostpolder.</p> <p>In het MER is geconcludeerd dat geen sprake is van fysieke aantasting van Schokland en dat de zichtbaarheid van de windturbines vanuit Schokland geen afbreuk doet aan de kwaliteiten op basis waarvan Schokland is aangewezen als Werelderfgoed. De plantoelichting is op dit punt aangevuld.</p>	
b.	<p>Het is de vraag of deze veranderingen acceptabel zijn voor UNESCO. Om de effecten zorgvuldig te kunnen beoordelen is minimaal het volgende van belang:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De zichtbaarheid van Windplan Blauw en Windplan Groen vanaf de werelderfgoedsite Schokland gezamenlijk en integraal in beeld brengen. • Het zicht op de volgende plekken vanaf Schokland in beeld brengen: het meest noordelijke puntje, de Oud Emmeloorderweg op het eiland en daarbuiten, de vier terpen op het eiland, vanaf de kerktoeren, de Schokkerringweg op het eiland en daarbuiten, 	<p>De gemeente Noordoostpolder is in het kader van het Bro overleg ook gevraagd om een reactie op het voorontwerp inpassingsplan. Van de gemeente Noordoostpolder is een reactie ontvangen. Zij verzoeken om aan te tonen dat het inpassingsplan niet ten koste gaat van de erfgoedstatus van het werelderfgoed Schokland and Surroundings. In het MER dat bij het ontwerp inpassingsplan wordt gepubliceerd, is ingegaan op het effect op Schokland. Daaruit blijkt dat Windplan Groen geen afbreuk doet</p>	<p>Paragraaf 5.5 van de plantoelichting is aangevuld.</p>

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
	<p>de Palenweg, de Redeweg en op de dijk langs het Ketelmeer het zicht rondom in alle richtingen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De aanwezigheid van wegbepanting in de Noordoostpolder niet meenemen als omstandigheid. Deze bepanting zal namelijk op termijn vervangen worden door lagere bepanting. • Gebruik maken van een beproefde techniek die een realistische weergave geeft van het zicht op de windmolens. • Meenemen van de drie beoogde hoogbouwtorens bij Ketelhaven die op het grondgebied van de gemeente Dronten zijn voorzien. Ook deze torens kunnen een mogelijk negatief effect hebben op de visuele integriteit van de werelderfgoedsite (en ook hier kan dus sprake zijn van een cumulatief effect in combinatie met de beoogde windparken). <p>Ik adviseer u in gesprek te gaan met de gemeente Noordoostpolder. De gemeente Noordoostpolder is siteholder van de werelderfgoedsite Schokland en conform het rijksbeleid in eerste instantie verantwoordelijk voor het management van de site. Tevens is de gemeente momenteel bezig met een nieuw managementplan en een Heritage Impact Assessment (HIA) om verschillende ontwikkelingen in en rond Schokland te toetsen aan de Outstanding Universal Value (OUV) van de werelderfgoedsite. Omdat de MER als instrument onvoldoende is toegerust op een adequate beoordeling van de effecten van ontwikkelingen op de OUV, adviseer ik u te overwegen aan te sluiten bij de HIA van de gemeente.</p>	<p>aan de kwaliteiten op basis waarvan Schokland is aangewezen als Werelderfgoed. De plantoelichting is op dit punt aangevuld.</p> <p>Op basis van het voor Windplan Groen opgestelde 3d model zijn de landschappelijke effecten ook besproken met het beeldkwaliteitsteam.</p>	
c.	Een afschrift van deze brief stuur ik naar het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Noordoostpolder.	Voor kennisgeving aangenomen.	Geen.

3. Provincie Flevoland

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
a.	<p>Vanuit het provinciaal belang geeft het plan ons aanleiding tot het maken van de volgende opmerkingen:</p> <p>Lelystad Airport Het IP dient te worden getoetst aan de eisen voor de luchtvaartveiligheid. Deze toetsing is voor Windplan Groen nog niet afgerond bij het voorontwerp en zal in het ontwerp rijksinpassingsplan verwerkt worden. De recente ontwikkelingen zullen waarschijnlijk leiden tot wijzigingen ten opzichte van dit voorontwerp IP. Óp dit aspect maken wij op dit moment een voorbehoud.</p>	<p>Het ontwerp inpassingsplan is gewijzigd ten opzichte van het voorontwerp inpassingsplan, als gevolg van de uitkomsten van de pretoets aan de eisen voor de luchtvaartveiligheid. Het ontwerp inpassingsplan wordt toegezonden aan alle Bro overlegpartners.</p>	<p>Verbeelding, regels en toelichting zijn aangepast op de uitkomsten van de pretoets in het kader van luchtvaartveiligheid.</p>
b.	<p>ZC Flevo Luchtverkeerleiding Nederland (LVNL) en Zweefvliegclub Flevo (ZC Flevo) hebben geconstateerd dat het zweefvliegveld geen toekomstvast locatie is voor zweefvliegen. LVNL gaat er vanuit dat ZC Flevo naar een andere locatie gaat en dat het gebruik van Biddinghuizen vooral ter overbrugging dient tot er een alternatieve locatie is gevonden. Vooralsnog kunnen ze blijven vliegen vanaf Biddinghuizen, ook bij start van het handelsverkeer op Lelystad Airport. Een veiligheidsanalyse in relatie tot ZC Flevo in Biddinghuizen zal aan de orde zijn als zijn als aantallen handelsverkeer op Lelystad Airport groeit. De Inspectie Leefomgeving en Transport zal op basis van de informatie van LVNL en de Commandant Luchtstrijdkrachten de geldende verklaring veilig gebruik luchtruim (vvgl) Biddinghuizen moeten intrekken. In de toelichting van het IP staat dat de provincie niet voornemens is een dergelijke aanvraag vvgl in te dienen, gelet op het geldende beleid dat zij voert met betrekking tot zowel de luchthaven Lelystad als met betrekking tot windenergie. Dit is echter niet accuraat en wij verzoeken u deze aanname uit de toelichting van het IP te halen.</p>	<p>De tekst in de plantoelichting is aangepast en de betreffende aanname verwijderd.</p>	<p>Paragraaf 3.3 plantoelichting is aangepast.</p>

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
c.	<p>In het IP staat verder dat het gebruik van het zweefvliegerterrein zich niet verhoudt met de voorgenomen ontwikkelingen van luchthaven Lelystad Airport zoals vastgelegd in het Luchthavenbesluit voor deze luchthaven. Deze aanname is echter niet onderbouwd. Wij verzoeken u dit nader te onderbouwen. Zonder de onderbouwing gaat deze aanname niet op.</p>	<p>De tekst in de plantoelichting is op dit punt aangepast en aangevuld.</p>	<p>Paragraaf 3.3 van de plantoelichting is aangepast en aangevuld.</p>
d.	<p>Landschap</p> <p>De extra molens langs de Zeebiestocht staan niet in het Regioplan dat Provinciale Staten van Flevoland medio 2016 vastgesteld hebben. Dit is een extra toegevoegde lijn. Door deze toevoeging staan er opstellingen met verschillende richtingen in elkaars nabijheid. Hierdoor ontstaat interveniëring. In het Regioplan wordt juist gestreefd naar het goed kunnen herkennen van lijnopstellingen. De effecten hiervan zijn ook niet te zien in de impressies, omdat hiervoor de standpunten voordelig zijn gekozen. Hoewel we hebben ingestemd met de afwijking van het Regioplan, mist de onderbouwing hiervoor in de toelichting van het IP. Wij zien graag hoe de landschappelijke kwaliteit bij deze afwijking van het Regioplan geborgd is.</p>	<p>Voor Windplan Groen is een 3d model gemaakt, zodat het mogelijk is om realistische visualisaties van het nieuwe windpark vanuit alle posities in de omgeving te bekijken. Op basis van het 3d model zijn de landschappelijke effecten ook besproken met het beeldkwaliteitsteam. In het MER zijn de effecten van het windplan inzichtelijk gemaakt en op basis daarvan is in het inpassingsplan geoordeeld dat de effecten, ook met betrekking tot interferentie, aanvaardbaar zijn. De tekst in de plantoelichting is op dit punt gewijzigd ten opzichte van het voorontwerp, op basis van het MER.</p>	<p>Plantoelichting met betrekking tot landschappelijke inpassing (paragraaf 5.6) is aangepast naar aanleiding van het MER.</p>
e.	<p>Stikstofdepositie</p> <p>In de toelichting van het IP is gesteld dat er geen effecten zijn hoger dan de drempelwaarde van 0,05 mol/ha/jaar voor de aanlegfase. In bijlage 4b van de Passende Beoordeling (PB) wordt verwezen naar een AERIUS berekening, maar deze bijlage ontbreekt. Zonder deze gegevens kunnen wij niet beoordelen of deze uitspraken gegrond zijn. Het is zeker met het oog op juridische procedures van belang dat niet alleen de AERIUS berekening bij de stukken is opgenomen, maar ook de onderbouwing van de gebruikte invoerwaarden voor de berekening. Wij zien de berekening met de deze onderbouwing graag tegemoet.</p>	<p>Bij het ontwerp inpassingsplan zal ook het MER en de achterliggende (onderzoeks)rapportages gepubliceerd worden. De gevraagde rapportages zijn naar aanleiding van deze reactie voorafgaande ook apart toegestuurd.</p>	<p>Geen.</p>
f.	<p>Ecologie</p>	<p>De ecologische paragraaf in de plantoelichting bij het inpassingsplan is aangevuld op basis van het ecologisch onderzoek, het MER en de beoogde</p>	<p>Ecologische paragraaf in de plantoelichting aanpassen.</p>

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
	<p>Er zullen circa 110 vogelslachtoffers op jaarbasis meer gaan vallen door de turbines dan in de huidige situatie het geval is (1080 vogelslachtoffers per jaar). Er is echter geen voorstel gedaan tot mitigatie ondanks de jaarlijks hoge aantallen slachtoffers. Er ontbreekt ook cumulatief inzicht in slachtofferaantallen van projecten in Nederland. Uit het Inpassingsplan noch uit onderliggende stukken valt op te maken hoeveel en welke slachtoffers er vallen onder vogels en vleermuizen en of met zekerheid de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Wij verzoeken u inzicht te verschaffen hoe omgegaan wordt met deze mitigatie en dit op de juiste wijze door te vertalen in alle documenten. In het IP wordt opgemerkt dat met gering energieverlies gebruik kan worden gemaakt van een stilstandvoorziening, maar dit is niet nader uitgewerkt.</p> <p>In het voorkeursalternatief (VKA) is opgemerkt dat er waarschijnlijk geen barrièrewerking voor de kleine zwaan zal optreden gezien de aanwezigheid van voldoende alternatief foerageergebied. Dit zal gemonitord moeten worden. Hiertoe ontbreekt echter een voorstel en wij verzoeken u dit voorstel op te nemen.</p> <p>Uit het bijgeleverde achtergrondrapport natuur wordt daarnaast onduidelijk voor welke soorten ontheffing wordt aangevraagd. Verder ontbreekt een activiteitenplan. Wij verzoeken u deze helderheid te verschaffen. Overige opmerkingen omtrent ecologie zitten in een bijlage (e-mail) die wij zullen bespreken bij de ambtelijke overleggen.</p>	<p>mitigerende maatregelen. Uit de effectbeoordeling zijn twee mitigerende maatregelen naar voren gekomen die als mitigerende maatregel gewenst zijn. Het betreft een stilstandvoorziening om incidentele sterfte bij de grauwe kiekendief te voorkomen en een stilstandvoorziening bij 13 windturbines in de herstructureringsperiode waarmee de sterfte in cumulatie met de herstructureringsperiodes van Windpark Zeewolde en Windplan Blauw onder vleermuissoorten niet hoger is dan 1% van de natuurlijke mortaliteit. De stilstandvoorzieningen leiden tot een gering productieverlies van duurzame energie.</p> <p>Initiatiefnemer heeft een vergunning aangevraagd in het kader van de Wet natuurbescherming. Initiatiefnemer en bevoegd gezag (provincie Flevoland) stemmen hierover nader af. De mitigerende maatregelen worden in het kader van de vergunning op basis van de Wet natuurbescherming juridisch verankerd. Juridische borging in het inpassingsplan is niet aan de orde.</p>	
g.	<p>Bouwwegen irt provinciale wegen</p> <p>Het is op dit moment onduidelijk hoe en waar de bouwwegen naar de windmolens zijn gepositioneerd en hoe ze eruit zien. De consequenties voor de provinciale wegen is daarmee onduidelijk. Vanzelfsprekend is het niet gewenst om een aansluiting van een bouwweg op een drukke provinciale weg te realiseren (bijvoorbeeld langs de Hanzeweg). Wij zien graag onderbouwd hoe u hiermee</p>	<p>Inmiddels is de uitwerking van de infrastructuur voor het windpark in meer detail bekend. Deze uitwerking wordt in nauw overleg met de relevante bevoegde gezagen, wegbeheerders en grondeigenaren gedaan. In het ontwerp inpassingsplan is het gebied waar infrastructuur ten behoeve van het windpark aangelegd mag worden, verkleind ten opzichte van het</p>	<p>Planverbeelding aangepast, waarbij het gebied is verkleind dat is aangeduid voor de aanleg van infrastructuur ten behoeve van het windpark.</p>

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
	<p>wenst om te gaan zodat de veiligheid en doorstroming op de provinciale wegen niet in het geding komt.</p> <p>Daarnaast is op de verbeelding het hele gebied aangeduid als windpark infrastructuur. Wij zien graag duidelijkheid of dit in het ontwerp-IP nog verwijnd wordt.</p>	<p>voorontwerp. Overigens worden de vergunningen en toestemming voor de aanleg van de parkinfrastructuur op een later moment aangevraagd.</p>	
h.	<p>Archeologie</p> <p>Wij verzoeken u de locaties voor de kraanopstelplaatsen voor de bouw van de windturbines op te nemen in het IP, ook als deze later deel uit gaan maken van de onderhoudswegen. Ons verzoek is ook de toelichting van het IP hierop aan te passen en niet alleen het archeologisch onderzoek op de turbineposities te benoemen, maar ook voor de parkinfrastructuur.</p> <p>Één van de gebieden kenmerkt zich juist doordat de aardkundig waardevolle resten zich relatief aan de oppervlakte bevinden. Het argument van relatief ondiepe en kleine schaal is daarmee niet geldig. Ons advies is om documentatie van de aardkundige waarden onderdeel uit te laten maken van de archeologische onderzoeksstrategie.</p> <p>Bovendien adviseren wij u om het archeologisch onderzoek in een zo vroeg mogelijk stadium te starten. Het is aan te raden om voorafgaand aan vergunningaanvraag het archeologisch onderzoek tot en met de waarderende fase te doorlopen. Dit beperkt de onzekerheden en benodigde voorwaarden aan de vergunningen. De dubbelbestemming waarde archeologie met de bijbehorende tekstcode is niet overal even goed zichtbaar op de huidige verbeelding. Dit is vooral het geval bij turbineposities. Wij gaan er vanuit dat deze dubbelbestemming goed is opgenomen in het ontwerp inpassingsplan.</p>	<p>De exacte positionering van de kraanopstelplaatsen is nog niet bekend. Deze zal in overleg met de gekozen windturbineleverancier en aannemer worden bepaald. In het inpassingsplan is een gebied aangegeven waar deze voorzieningen kunnen komen, met een maximum oppervlakte. Inmiddels is archeologisch onderzoek verricht voor de onderdelen van het windplan waar nu vergunning voor is aangevraagd (zoals de windturbines). De resultaten van dat onderzoek worden verwerkt in de plantoelichting, planregels en planverbeelding van het inpassingsplan.</p> <p>Voor de overige parkinfrastructuur worden op een later moment vergunningen aangevraagd. Voorafgaand aan de vergunningaanvragen zal waar nodig afdoende archeologisch onderzoek worden uitgevoerd.</p> <p>Het ontwerp inpassingsplan wordt ook gepubliceerd op ruimtelijkeplannen.nl, zodat de begrenzingen van de dubbelbestemming beter te zien is dan op de analoge eerbeelding.</p>	<p>De resultaten van het uitgevoerde archeologisch onderzoek zijn verwerkt in het inpassingsplan (verbeelding, regels en toelichting paragraaf 5.5).</p>
i.	<p>Water</p> <p>Van het aspect water keren de thema's drinkwatervoorziening (expliciete vermelding buiten boringsvrije zone en grondwaterwingebed Bremerberg), aandachtspunten van</p>	<p>In het MER zijn de effecten van het windplan voor het aspect bodemverdichting in beeld gebracht, evenals mogelijke maatregelen om de effecten te mitigeren. Geconcludeerd wordt dat bodemverdichting</p>	<p>Paragraaf 5.7 van de plantoelichting aangevuld.</p>

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
	<p>bodemverdichting en de relatie tussen bemaling en mogelijke versnelling bodemdaling niet terug in het IP. Wij verzoeken u ook op deze aspecten inzicht te geven. Op dit moment is onduidelijk hoe deze onderdelen zijn geborgd.</p> <p>Zowel de aanleg als sanering van windmolens, kabels en bebouwing leidt tot berijding van het land met zeer zwaar materiaal. Dit kan binnen Flevoland tot verdichting van de (onder)grond leiden.</p> <p>Bodemkwaliteit is voor de provincie Flevoland niet alleen chemisch, maar omvat ook een goede bodemstructuur. Binnen Flevoland is het gehele In Flevoland is vrijwel het gehele areaal matig tot sterk gevoelig voor bodemverdichting. Ondergrondverdichting is vaak onomkeerbaar. Op vele locaties is de bodem al verdicht in bepaalde mate. Bij een andere windturbinelocaties binnen Flevoland is dit probleem ook opgetreden op de werkroutes, ondanks gebruik van rijplaten etc. Dit vereist aandacht en maatregelen tijdens aanleg afgestemd op de (weers)omstandigheden, want bij vochtige bodem is de bodem kwetsbaar dan in drogere periodes. Dit kan ook betekenen dat aanvullende maatregelen na de aanleg getroffen moeten worden, zoals een specifiek bouwplan met gewassen voor ondersteuning herstel bodemstructuur. Het is van belang dat er zorgvuldig gehandeld wordt tijdens de uitvoering en de herstelwerkzaamheden om onherstelbare bodemverdichting tegen te gaan. Dit bodemverdichtingsaspect zal in de effectbeschrijving in het MER in ieder geval meegenomen moeten worden.</p>	<p>beheersbaar is in de uitvoeringsfase. Wel zal hier in de voorbereidingsfase voor de uitvoering van het project, in afstemming met de provincie rekening mee worden gehouden. Dit is geen aspect dat borging in het inpassingsplan vereist, wel is de plantoelichting op dit punt aangevuld.</p>	
j.	<p>Door water af te voeren via het maaiveld kan het water infiltreren en vertraagd ondergronds afvoeren naar het oppervlaktewater (en daarmee hoeft er wellicht minder gecompenseerd te worden). In dit gebied is er echter sprake kleigronden die slecht infiltreren. Ondanks deze constatering staat nog steeds in de documenten op vele plaatsen nog steeds de mogelijkheid dat bij oppervlakkige afvoer minder gecompenseerd hoeft te worden. Eventuele compensatie zal</p>	<p>De waterparagraaf in de plantoelichting is aangepast, op basis van het MER. Er is geen noodzaak voor juridische borging in het inpassingsplan van de watercompensatie.</p>	<p>Waterparagraaf (paragraaf 5.7) in plantoelichting is aangepast.</p>

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
	<p>altijd ruimte kosten en dat heeft ook gevolgen voor het plan. Ons advies is om dit af te stemmen het waterschap en dit door te vertalen indien nodig naar de planregels van het IP.</p> <p>In het IP is het aspect dijklichamen en waterkeringen zeer summier benoemd: 'In het plangebied zijn waterkeringen en dijklichamen aanwezig, in het algemeen kan gesteld worden dat de risico's als gevolg van plaatsing van windturbines niet mogen leiden tot een substantieel verhoogde bezwijkkans van de dijklichamen.' Dit zal toch nader toegelicht moeten worden om het provinciale belang van waterveiligheid goed te borgen.</p> <p>Overige opmerkingen omtrent water zitten in een bijlage (e-mail) die wij zullen bespreken bij de ambtelijke overleggen.</p>		
k.	<p>Bodem</p> <p>Terwijl de algemene bodemkwaliteit van het plangebied als goed wordt geclassificeerd, zijn er lokaal wel degelijk aandachtspunten aanwezig. Volgens de bodemverontreinigingenkaart van het bodemloket zijn er in het plangebied meerdere historische vervuilende activiteiten bekend waarbij vervolgstappen zoals nader onderzoek of sanering noodzakelijk zijn. Uit het MER kan echter worden geconcludeerd dat in geen van de alternatieven windturbines nabij zo'n dergelijke locatie zijn gepositioneerd. Mijn advies is om een kaart te verstrekken met de historische verontreinigingen in dit gebied om de conclusies omtrent dit aspect extra te onderbouwen. Hierbij sluiten wij ons aan bij het advies dat de Omgevingsdienst Flevoland, Gooi en Vechtstreek ook aan u gegeven heeft.</p>	<p>Bij het ontwerp inpassingsplan zal ook het MER en de achterliggende (onderzoeks)rapportages gepubliceerd worden, waarin de conclusies omtrent de bodemkwaliteit onderbouwd zijn.</p>	Geen.
l.	<p>Geluid</p> <p>Er wordt in het IP correct omgegaan met de provinciale belangen t.b.v. geluid. In het MER dient echter een kaartje toegevoegd te worden met daarop de toetsingspunten van het stiltegebied, in ieder geval in par. 5.1.2. en bij voorkeur ook in het VKA.</p>	<p>Bij het ontwerp inpassingsplan zal ook het MER en de achterliggende (onderzoeks)rapportages gepubliceerd worden waarin de gevraagde elementen duidelijk zijn opgenomen.</p>	Geen.

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
	<p>Op de verbeelding gaat het om twee turbines die invloed hebben op het stiltegebied. Dit moet ook het uitgangspunt zijn voor het IP en het MER. Echter, in het MER (p.301 /302) is het onduidelijk of de lijn Hondstocht-Noord bestaat uit twee of drie turbines. Wij vragen u duidelijk te zijn over hoeveel windmolens het gaat (twee) en dit consequent door te voeren in alle documenten, zodat de effecten op het stiltegebied goed in beeld kunnen worden gebracht.</p>		
m.	<p>Externe veiligheid</p> <p>Als voorkeursalternatief wordt gekozen voor een combinatie van variant vijf en zes. In het MER zijn hier voor het onderdeel 'levenszekerheid bij buisleidingen' een aantal mitigerende maatregelen voorgesteld om de risico's te verkleinen. Dit heeft betrekking op de buisleidingen bij de Zeebiestocht, Zijdenettetocht en Kokkeltocht. Bij de conclusie van het VKA wordt echter aangegeven dat deze mitigerende maatregelen niet nodig zijn. Er wordt echter wel verwezen naar de mitigerende maatregelen. Dit scheidt verwarring. Wij vragen u consequent te zijn met deze aanpak. Het is vanuit ons gewenst dat de mitigerende maatregelen sowieso worden voorgeschreven om de risico's zo veel mogelijk te beperken.</p>	<p>Bij het ontwerp inpassingsplan zal ook het MER en de achterliggende (onderzoeks)rapportages gepubliceerd worden waarin de gevraagde elementen duidelijk en eenduidig zijn opgenomen. Er is geen noodzaak om mitigerende maatregelen te borgen in het inpassingsplan.</p>	<p>Geen.</p>
n.	<p>Saneringsregeling en economische uitvoerbaarheid</p> <p>Het is onduidelijk hoe en op welke termijn (uitgestelde) sanering van bestaande windturbines zal plaatsvinden. Daarnaast ontbreekt de koppeling van enerzijds het in gebruik nemen van nieuwe turbines aan anderzijds het stilzetten en saneren van oude turbines. De borging van deze regeling zien wij graag terug te zien in de planologische bestemmingsregels van het IP.</p> <p>Vooralsnog gaan we er vanuit dat het onteigeningsinstrument niet hoeft worden ingezet voor de realisatie van de saneringsopgave. Wel vragen wij uw aandacht om dit aan te tonen aan de hand van de gemaakte afspraken omtrent de sanering en benodigde grondposities.</p>	<p>In het ontwerp inpassingsplan is een saneringsregeling opgenomen voor de bestaande windturbines, gekoppeld aan de bouw van de nieuwe turbines. De afspraken omtrent sanering worden ook vastgelegd in overeenkomsten.</p>	<p>Saneringsregeling is opgenomen in inpassingsplan.</p>

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
o.	<p>Obstakelverlichting</p> <p>In het VKA is niet ingegaan op het aspect obstakelverlichting, terwijl in het IP hier wel aandacht aan gegeven is. Wij verzoeken u ook in het VKA aandacht aan te geven in afstemming met het IP.</p>	<p>Bij het ontwerp inpassingsplan zal ook het MER en de achterliggende (onderzoeks)rapportages gepubliceerd worden waarin ook wordt ingegaan op (de effecten van) obstakelverlichting.</p>	<p>Geen.</p>
p.	<p>Overleg en proces</p> <p>Het VKA is niet op alle plekken goed verwerkt in het MER. Het MER en het IP zijn ook niet op alle plekken op elkaar afgestemd. Hierdoor hebben wij relatief veel opmerkingen op het voorontwerp inpassingsplan. De belangrijkste opmerkingen van provinciaal belang zijn gedeeld in deze brief en de overige opmerkingen in een bijlage (e-mail) meegegeven worden in de ambtelijke overleggen rondom dit windplan. Wij gaan er vanuit dat al deze provinciale belangen in het ontwerp inpassingsplan goed zijn geborgd. Wij denken dat dit goed kan als wij tijdig worden betrokken, deadlines worden gerespecteerd en alle documenten goed op elkaar worden afgestemd.</p>	<p>Bij het ontwerp inpassingsplan zal ook het MER en de achterliggende (onderzoeks)rapportages gepubliceerd en dit MER is verwerkt in het ontwerp inpassingsplan. Daarbij zijn alle documenten op elkaar afgestemd. De provincie is betrokken bij dit proces.</p>	<p>Afstemmen inpassingsplan op MER en achterliggende onderzoeksrapportages.</p>

4. Gemeente Dronten

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
a.	<p>Het Rijksinpassingsplan maakt de realisatie van Windplan Groen planologisch mogelijk. Met Windplan Groen wordt invulling gegeven aan het provinciaal en gemeentelijk vastgestelde Regioplan Windenergie voor zuidelijk en oostelijk Flevoland, een gezamenlijke structuurvisie in het kader van de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Het Regioplan en het door onze gemeenteraad vastgestelde Beeldkwaliteitsplan 'Windenergie Dronten & Lelystad' vormen de kaders op basis waarvan u deze reactie ontvangt. Dit met inachtneming van de besluitvorming in onze gemeenteraad in september 2018 omtrent het Voorkeursalternatief Windplan Groen. Op basis van deze kaders constateren wij de volgende zaken in het Rijksinpassingsplan.</p>	<p>Voor kennisgeving aangenomen.</p>	<p>Geen.</p>

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
b.	<p>Voorkeursalternatief</p> <p>In de vergadering van 27 september 2018 heeft de gemeenteraad ingestemd met het VKA Windplan Groen. Het VKA ligt ten grondslag aan voorliggend voorontwerp Rijksinpassingsplan. Ten opzichte van het vastgestelde VKA constateren wij beperkte aanpassingen:</p> <p>De meest noordelijke turbinepositie aan de Meeuwentocht is vervallen. Hierdoor blijft een lijnopstelling van acht turbines over.</p> <p>In de 'VKA keuzenotitie Windplan Groen' is beschreven dat voor de lijnopstelling aan de Zeebiestocht wordt uitgegaan van een opstelling van zes turbines met maximale bouwhoogte van 198 meter vanwege luchtvaart. Dit vooruitlopend op formele onderbouwing van de noodzaak daarvan. Wij constateren dat in het voorontwerp inpassingsplan het in de keuzenotitie beschreven alternatief van zeven windturbines zonder bouwhoogtebeperking is verwerkt. Deze aanpassingen op onderdelen passen binnen de kaders van het Regioplan en Beeldkwaliteitsplan. Echter zien wij de reden van de aanpassingen graag onderbouwd in het ontwerp Rijksinpassingsplan.</p>	<p>Het ontwerp inpassingsplan is gewijzigd ten opzichte van het voorontwerp inpassingsplan, onder meer als gevolg van de uitkomsten van de toetsing aan de eisen voor de luchtvaartveiligheid. Het gewijzigde windplan is beschreven en beoordeeld in het ontwerp inpassingsplan, op basis van het MER en de bijbehorende (onderzoeks)rapportages. Ook wordt kort het proces beschreven dat heeft geleid tot het huidige windplan.</p>	<p>Beschrijving windplan in hoofdstuk 3 van de plantoelichting aangeast en gewijzigde windplan verwerken in planregels en verbeelding.</p>
c.	<p>Regioplan Windenergie</p> <p>Het Regioplan is gebaseerd op een aantal doelstellingen: een mooier landschap, een duurzamere energiehuishouding, een sterkere economie en een groot draagvlak in de samenleving.</p> <p>Wij waarderen het feit dat u één, binnen de plaatsingszones van het Regioplan mogelijke, windturbinepositie nabij Ketelhaven heeft laten vervallen. Dit om tegemoet te komen aan bezwaren en zorgen van de bewoners van Ketelhaven. In het proces tot instemming met het VKA door onze raad is gebleken dat er zorgen blijven bestaan. Wij vragen u nadrukkelijk om, samen met initiatiefnemers, de verbinding en dialoog te blijven zoeken met de bewoners van de woonkernen in en om het projectgebied Oost, om het draagvlak te vergroten. Daarbij vragen wij uw specifieke aandacht voor Ketelhaven en Biddinghuizen. Ook wij zullen ons vanuit onze gemeentelijke rol en bevoegdheden actief inzetten voor een optimale afstemming tussen de Windplannen</p>	<p>Binnen de kaders van de wet- en regelgeving en rekening houdend met het Regioplan, Beeldkwaliteitplan, de zorgen en wensen vanuit de omgeving en vanuit de deelnemers aan Windkoepel Groen is is een uitvoerbaar windplan opgesteld als invulling van de ambitie met betrekking tot duurzame energieopwekking. Het proces heeft geleid tot het windplan zoals in het ontwerp inpassingsplan is opgenomen. Voor de goede orde zij opgemerkt dat het plan voldoet aan de wettelijke normen gericht op het beschermen van een goede woon- en leefomgeving. Dit plan wijkt op onderdelen gemotiveerd af van het Regioplan en Beeldkwaliteitsplan, maar is naar mening van de ministers uitvoerbaar en ruimtelijk aanvaardbaar mede gelet op de effecten op de</p>	<p>Geen.</p>

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
	<p>en de zorgen en wensen van onze bewoners, zonder de kaders en bedoelingen van dit windplan uit het oog te verliezen.</p> <p>Ook doen wij een beroep op u om bij aanpassing van de plaatsingsplannen de woonkernen zoveel mogelijk te ontzien.</p> <p>Er dient een balans te zijn tussen de hierboven genoemde doelstellingen uit het Regioplan. Dit betekent dat niet per definitie alle plaatsingsmogelijkheden voor windturbines uit het Regioplan volledig moeten worden benut, gezien de doelstellingen qua landschap en draagvlak. Wij vragen u deze balans in acht te nemen bij de verdere planontwikkeling.</p>	<p>omgeving. Alvorens over dit plan een besluit wordt genomen, krijgt eenieder de mogelijkheid een zienswijze in te dienen op dit plan.</p> <p>Met het oog op draagvlak zal zeker samen met initiatiefnemers de communicatie met omwonenden en de inwoners van de kernen Ketelhaven en Biddinghuizen worden voortgezet. Het plan biedt echter bezien vanuit economische haalbaarheid op dit moment geen ruimte meer voor verdere aanpassing van de plaatsingsplannen nabij de woonkernen.</p> <p>Windkoepel Groen heeft wel toegezegd constructief te zullen meedenken indien als nieuw ontwikkelspoor naast het huidige plantraject nog alternatieven op tafel komen.</p>	
d.	<p>Kern van het beleid is de koppeling van nieuwbouw aan sanering van de bestaande windmolens. Het voorontwerp inpassingsplan bevat nog geen regels voor deze sanering. Wij begrijpen dat dit een complexe opgave is. Echter verzoeken wij u nadrukkelijk in het ontwerp inpassingsplan een regeling op te nemen die de sanering conform de uitgangspunten van het Regioplan borgt.</p>	<p>In het ontwerp inpassingsplan is een saneringsregeling opgenomen voor de bestaande windturbines, gekoppeld aan de bouw van de nieuwe turbines. De afspraken omtrent sanering worden ook vastgelegd in overeenkomsten.</p>	<p>Saneringsregeling is opgenomen in inpassingsplan.</p>
e.	<p>Beeldkwaliteitsplan 'Windenergie Dronten & Lelystad' (BKP)</p> <p>Op 28 september 2017 hebben de gemeenteraden van Dronten en Lelystad het BKP vastgesteld. Het plan bevat ontwerpprincipes voor de windturbine-opstellingen en voor de inrichting van de directe omgeving van de turbines zelf. Daarnaast besloten wij een kwaliteitsteam Wind in te stellen voor het beoordelen van de windplannen. Wij constateren dat de initiatiefnemers op een goede wijze samenwerken met het kwaliteitsteam. De tot nu toe gemaakte afspraken over landschappelijke inpassing zijn passend vertaald in het voorontwerp inpassingsplan. Wij rekenen er op dat de goede afstemming met het kwaliteitsteam in het vervolg van het proces behouden blijft, bijvoorbeeld over de nadere detaillering van de</p>	<p>Over het windplan is intensief afgestemd met het kwaliteitsteam en vanuit die afstemming zijn in het inpassingsplan ook regels opgenomen voor de inrichting van het terrein rondom de feitelijke windturbine.</p>	<p>Regels voor de inrichting van het terrein opgenomen in inpassingsplan.</p>

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
	inrichting van turbines op maaiveldniveau en de inrichting van transformatorstations.		
f.	Tot slot willen wij de volgende punten onder uw aandacht brengen: In uw brief geeft u aan dat de toetsing aan de eisen voor luchtvaartveiligheid nog niet is afgerond. Wij vragen u met klem alles in het werk te stellen om op de kortst mogelijke termijn inzicht te verschaffen in de definitieve toetsing aan luchtvaartveiligheid en eventuele gevolgen voor turbinelocaties en/of bouwhoogten.	Inmiddels is duidelijkheid over gevolgen van de toetsing aan de luchtvaartveiligheid. Dit heeft geleid tot aanpassingen in het windplan ten opzichte van het eerder vastgestelde VKA. Het inpassingsplan is hier op aangepast, evenals het MER en (onderzoeks)rapportages die ten grondslag liggen aan het inpassingsplan.	Aanpassing inpassingsplan aan gewijzigd VKA.
g.	Als deze toetsing leidt tot het vervallen van turbinelocaties of tot bouwhoogtebeperkingen, dan blijven voor ons het Regioplan en BKP de kaders waaraan het daarop aangepaste Rijksinpassingsplan dient te voldoen.	Bij vaststelling van het inpassingsplan houden de ministers rekening met het Regioplan en Beeldkwaliteitsplan zoals deze door de provincie en gemeenten zijn vastgesteld. Er vindt dan ook intensieve afstemming plaats.	Geen.
h.	Wij doen een dringend beroep om in het Rijksinpassingsplan voor te schrijven dat de obstakelverlichting zodanig wordt vormgegeven en uitgevoerd at de hinder voor omwonenden, en derden, tot een minimum wordt beperkt. Omdat de richtlijn obstakelverlichting uit 2016 het mogelijk maakt om de verlichting vastbrandend en gedimd uit te voeren en er continue innovaties zijn op dit vlak, geen wij ervan uit dat u van de meest innovatieve mogelijkheden gebruik wenst te maken.	In het (voor)ontwerp inpassingsplan is een regeling opgenomen voor obstakelverlichting, die -binnen de kaders van de Inspectie Leefomgeving en Transport- is gericht op het dimmen van de verlichting en het voorkomen van roodflitsende verlichting.	Geen.
i.	De negatieve milieueffecten van windturbines (zoals geluid en slagschaduw) op de woonkernen in onze gemeente moeten zo goed mogelijk voorkomen worden in dit plan. Wij gaan ervan uit dat u voor dit doel van de meest innovatieve mogelijkheden en technieken op gebied van windenergie gebruik wenst te maken. Wij vragen u dit vast te leggen in het Rijksinpassingsplan. Daarnaast verzoeken wij de door Windkoepel Groen toegezegde beperking tot onder de wettelijke norm van geluid en slagschaduw op de kernen vast te leggen. Bij voorkeur door een regeling in het Rijksinpassingsplan. Vanzelfsprekend zijn wij bereid deze (ook) vast te leggen in de Omgevingsvergunning.	Het windplan is in het inpassingsplan beoordeeld op uitvoerbaarheid. Geconstateerd is dat het windplan kan voldoen aan de wet- en regelgeving met betrekking tot geluid en slagschaduw. Er is geen noodzaak om in het inpassingsplan striktere normen op te leggen. De beoordeling vindt plaats in het kader van de vergunningenprocedure. Met betrekking tot geluid is ten opzichte van eerdere opstellingsvarianten die in het voortraject zijn bestudeerd één windturbine nabij Ketelhaven komen te vervallen. Daardoor is bij het	Geen.

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
		<p>windplan zoals opgenomen in het inpassingsplan sprake van een lagere geluidbelasting op de kern Ketelhaven dan bij de eerdere opstellingsvarianten. Initiatiefnemers hebben aangegeven in de vergunningaanvraag een stilstandvoorziening op te nemen waarmee slagschaduw wordt voorkomen op gevoelige objecten in de kernen Biddinghuizen en Ketelhaven. Dat kan dan ook worden opgenomen in de vergunning en behoeft geen borging in het inpassingsplan. In de plantoelichting bij het inpassingsplan is dit verwoord. Deze benadering doet het meest recht aan de verschillende functies van de ruimtelijk-juridische instrumenten inpassingsplan en vergunning. Ten aanzien van geluid heeft de Windkoepel, in tegenstelling tot hetgeen gesteld wordt, niet de toezegging gedaan om dit voor de woonkernen te beperken tot onder de wettelijke norm.</p>	
j.	<p>In het geval wij op ondergeschikte onderdelen nog aanvullende opmerkingen hebben, dan zullen wij u hierover ambtshalve berichten.</p>	<p>Voor kennisgeving aangenomen.</p>	<p>Geen.</p>
k.	<p>De planning voor Windplan Groen is ambitieus. Wij begrijpen dit, maar het baart ons ook zorgen. Wij rekenen er op dat het behalen van de planning niet ten koste gaat van de zorgvuldigheid en kwaliteit in de planvorming.</p>	<p>Wij stemmen intensief met de bevoegde gezagen af over de planning. Wij gaan uit van een realistische planning die zorgvuldige besluitvorming mogelijk maakt.</p>	<p>Geen.</p>

5. Gemeente Lelystad

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
a.	<p>Begin november 2018 hebben wij het Voorontwerp Rijksinpassingsplan Windplan Groen ontvangen. U stelt ons daarbij in de gelegenheid uiterlijk 6 weken na dagtekening van deze brief een reactie te geven op dit plan. Graag laten wij u weten dat het plan in</p>	<p>Voor kennisgeving aangenomen.</p>	<p>Geen.</p>

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
	<p>hoofdpijnen past binnen het beleid van de Gemeente Lelystad ten aanzien van wind. Ondanks dat het plan in hoofdpijnen past vragen wij in het kader van onze inspraakreactie wel aandacht voor onderstaande zaken.</p>		
b.	<p>U geeft aan dat de toets aan luchtvaartveiligheid nog niet afgerond is. Bij de afronding van deze toets vragen wij u zorg te blijven dragen voor een zorgvuldige afstemming tussen het luchthavendossier en de ontwikkeling van wind op land. De ontwikkeling van luchthaven Lelystad is namelijk voor ons van groot belang, maar daarnaast kennen wij een stevige ambitie ten aanzien van het opwekken van duurzame energie. Uit de toetsing aan luchtvaartveiligheid kan blijken dat bepaalde beoogde turbine locaties moeten vervallen. In deze mogelijk gewijzigde situatie blijven voor ons het vastgestelde regioplan en beeldkwaliteitsplan de kaders waar het Rijksinpassingsplan aan moet voldoen.</p>	<p>Het ontwerp inpassingsplan is gewijzigd ten opzichte van het voorontwerp inpassingsplan, als gevolg van de uitkomsten van de toetsing aan de eisen voor de luchtvaartveiligheid. Dit heeft geleid tot een windplan dat past binnen de kaders van de wet- en regelgeving en dat rekening houdt met het Regioplan, Beeldkwaliteitplan, de zorgen en wensen vanuit de omgeving en vanuit de deelnemers aan Windkoepel Groen. Het proces heeft geleid tot het windplan zoals in het ontwerp inpassingsplan is opgenomen. Dit plan wijkt op onderdelen gemotiveerd af van het Regioplan en Beeldkwaliteitsplan, maar is naar mening van de ministers uitvoerbaar en ruimtelijk aanvaardbaar. Alvorens over dit plan een besluit wordt genomen, krijgt eenieder de mogelijkheid een zienswijze in te dienen op dit plan.</p>	Geen.
c.	<p>In het voorontwerp inpassingsplan is een aantal onderwerpen nog niet uitgewerkt. Het onderwerp dat nog niet uitgewerkt is betreft in het bijzonder de planregels ten aanzien van sanering. Wij gaan er vanuit dat het college van Lelystad betrokken blijft bij de uitwerking van deze nog niet ingevulde en verder uit te werken onderwerpen. In het geval wij op ondergeschikte onderdelen nog aanvullende opmerkingen hebben, dan zullen wij u hierover ambtshalve berichten.</p>	<p>In het ontwerp inpassingsplan is een saneringsregeling opgenomen voor de bestaande windturbines, gekoppeld aan de bouw van de nieuwe turbines. De afspraken omtrent sanering worden ook vastgelegd in overeenkomsten.</p>	Saneringsregeling opnemen in inpassingsplan.

6. Gemeente Zeewolde

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
a.	De gemeente Zeewolde is akkoord met de geplande turbines die zich in de plaatsingszones bevinden. Dit doet recht aan het plan dat de drie gemeenten gezamenlijk met de provincie hebben vastgesteld.	Voor kennisgeving aangenomen.	Geen.
b.	Wij constateren echter wel dat in de lijnopstellingen nabij de Knardijk een deel van de windturbines buiten de plaatsingszones zijn gesitueerd, dicht op de Knardijk. Wij kunnen hier ons vinden, mits: aangetoond wordt dat de turbines niet tot geluidsoverlast of slagschaduw op woningen in de gemeente Zeewolde leiden; aangetoond wordt dat de afstand tot de lijnopstelling aan de Schollevaarweg in Zeewolde voldoende is om windafvang (financieel nadeel) of turbulentie (gevolgen voor de veiligheid) te voorkomen.	<p>Bij het ontwerp inpassingsplan zal ook het MER en de achterliggende (onderzoeks)rapportages gepubliceerd worden. Daaruit blijken de effecten van Windplan Groen voor de omgeving, waaronder de woningen in de gemeente Zeewolde. In het inpassingsplan wordt geconcludeerd dat het project voldoet aan de wet- en regelgeving en dat sprake is van een aanvaardbare woon- en leefsituatie.</p> <p>De afstand tussen de windturbines in Windplan Groen en de windturbines aan de Schollevaarweg is voldoende groot om geen probleem voor de uitvoerbaarheid van Windplan Groen te verwachten. De afstand is groter dan de onderlinge afstand tussen de turbines aan de Schollevaarweg. Om windafvang volledig te voorkomen zou een grote onderlinge afstand tussen windturbines aangehouden moeten worden. Dat gaat ten koste van de mogelijkheden voor duurzame energieopwekking. De aangehouden afstand tot de turbines in de gemeente Zeewolde wordt voldoende groot geacht en ruimtelijk aanvaardbaar.</p>	Geen.
c.	Tot slot willen wij opmerken dat de plangrens op de bijgevoegde kaarten zich niet beperkt tot de gemeentegrens. Ter plaatse van de Knardijk, Hoge Vaart en Hoge Dwarsvaart wordt de gemeentegrens overschreden. Alhoewel dit vermoedelijk abusievelijk is gebeurd en/of omdat de verbeeldingen niet volgens de IMRO-standaarden zijn	De plangrens wordt aangepast, zodat deze binnen de gemeentegrenzen van Lelystad en Dronten blijft.	Plangrens verbeelding is aangepast.

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
	getekend, willen wij u wel verzoeken om dit aan te passen. Het vergroten van de plangrens heeft namelijk tot gevolg dat er de mogelijkheid is om ook in Zeewolde windpark infrastructuur aan te leggen.		

7. Gemeente Noordoostpolder

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
a.	Onze algemene indruk is dat er een zorgvuldige afweging gemaakt wordt. Het plan draagt bij aan de energietransitie. Door de plaatsing in lijnopstellingen en het saneren van de bestaande verspreide parken ontstaat er een rustiger beeld aan onze horizon.	Voor kennisgeving aangenomen.	Geen.
b.	Op één punt vragen wij u echter om nadere onderbouwing van de plannen. In de gemeente Noordoostpolder ligt werelderfgoed 'Schokland'. Dit werelderfgoed is in 1995 door UNESCO als zodanig aangewezen. Sinds 2010 is de gemeente Noordoostpolder siteholder. UNESCO heeft voor Schokland Outstanding Universal Values (UOV) geformuleerd. Voor het behoud van de status is het van belang dat bij nieuwe ontwikkelingen op en nabij Schokland wordt getoetst aan deze UOV's. Dit kan bijvoorbeeld door het uitvoeren van Heritage Impact Assessment (HIA). In de toelichting bij het inpassingsplan wordt niet ingegaan op de invloed van windplan 'Groen' op (de status van) het werelderfgoed Schokland. Uit de fotovisualisaties gevoegd bij de concept milieueffect rapportage blijkt dat de verschillende alternatieven duidelijk zichtbaar zijn vanaf de zuidpunt van het voormalige eiland Schokland. Het kwijt raken van de werelderfgoedstatus zou voor ons grote gevolgen hebben. Dit betreft niet alleen de visuele aantasting van het werelderfgoed maar ook het mogelijk mislopen van gelden voor de instandhouding en exploitatie van het werelderfgoed en een negatieve invloed op een voor ons belangrijke toeristische trekpleister. Wij vragen u in	<p>Voor Windplan Groen is een 3d model gemaakt, zodat het mogelijk is om realistische visualisaties van het nieuwe windpark vanuit alle posities in de omgeving te bekijken. In het MER dat bij het ontwerp inpassingsplan gepubliceerd zal worden, is vanuit het perspectief van Schokland onderzocht wat de effecten van Windplan Groen op het Unesco werelderfgoed Schokland & Surroundings zijn. Het Werelderfgoed comité heeft Schokland aangewezen als werelderfgoed op basis van twee criteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het draagt een unieke of op zijn minste een exceptionele getuigenis van een culturele traditie of een samenleving, welke nog voortleeft of is verdwenen; • het is een bijzonder voorbeeld van een traditionele menselijke bewoning of landgebruik, welke een cultuur (of culturen) vertegenwoordigt, voornamelijk wanneer het kwetsbaar is geworden ten gevolge van onomkeerbare veranderingen. 	Paragraaf 5.5 van plantoelichting is aangevuld.

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
	<p>afstemming met UNESCO en ICOMOS aan te tonen dat het inpassingsplan niet ten koste gaat van de erfgoedstatus.</p>	<p>Volgens het Werelderfgoed comité bevat Schokland en haar omgeving het laatste bewijs van een prehistorische samenleving dat zich heeft aangepast aan precare en moeilijke leefomstandigheden in het watergebied. Op dit moment is het voormalige eiland geïncorporeerd bij de inpoldering van de Noordoostpolder.</p> <p>In het MER is geconcludeerd dat geen sprake is van fysieke aantasting van Schokland en dat de zichtbaarheid van de windturbines vanuit Schokland geen afbreuk doet aan de kwaliteiten op basis waarvan Schokland is aangewezen als Werelderfgoed. De plantoelichting is op dit punt aangevuld.</p>	
c.	<p>Verder merken wij op dat de door ons ontvangen stukken inzake de concept milieueffect rapportage onvolledig zijn. Bij de stukken is wel een concept notitie reikwijdte en detailniveau gevoegd; een verdere uitwerking in een daadwerkelijk concept milieueffect rapport ontbreekt echter. In de toelichting van het concept inpassingsplan wordt ingegaan op de uitkomsten van de Mer - fase 1 en de keuze voor het voorkeursalternatief. Door het ontbreken van een concept milieueffect rapport is het voor ons echter niet navolgbaar hoe de verschillende alternatieven zijn beoordeeld en gewogen.</p>	<p>In het kader van de Bro overleg is het voorontwerp inpassingsplan toegezonden aan de overlegpartners. Het MER zal bij het ontwerp inpassingsplan worden gepubliceerd.</p>	Geen.
d.	<p>Tenslotte het verzoek om stukken in de toekomst digitaal met ons te wisselen. De grote multomappen die nu aan onze raad en college gestuurd zijn laten zich niet praktisch archiveren en raadplegen.</p>	<p>De stukken van het ontwerp inpassingsplan en definitieve inpassingsplan kunnen digitaal worden geraadpleegd via ruimtelijkeplannen.nl en zijn als PDF beschikbaar via de website van rvo.nl.</p>	Geen.

8. Veiligheidsregio Flevoland

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
a.	<p>In reactie op uw kennisgeving van 2 november 2018, ten aanzien van het voorontwerp inpassingsplan Windplan Groen ((concept) EV documenten van de MER), heb ik het voorontwerp beoordeeld op het aspect veiligheid. Zowel in algemene zin (Wet veiligheidsregio's) als ten aanzien van externe veiligheid van windturbines (besluiten externe veiligheid). De beoordeling richt zich op de risico's, de mogelijkheden voor zelfredzaamheid en de mogelijkheden voor beperking en bestrijding van een incident.</p> <p>In dit voorontwerp is specifiek gekeken naar de onderlinge invloed van het Windplan Groen, ten opzichte van de transportroute gevaarlijke stoffen, over land, spoor en stationaire risicobronnen (provinciale wegen, Hanzelijn (spoor), propaanopslagen).</p> <p>Naar aanleiding van de beoordeling kan ik u mededelen dat het voorontwerp geen aanleiding geeft tot het maken van op- of aanmerkingen. Tevens kan ik aangeven dat wij akkoord zijn met de diverse (deel)conclusies gesteld in het rapport "Externe veiligheid - Bijlagenrapport WP Groen v3.2 d.d. 5 november 2018".</p>	Voor kennisgeving aangenomen.	Geen.
b.	Verder deel ik u mee dat op basis van het in ontwikkeling zijnde Regionaal Risicoprofiel Flevoland en het Regionaal beleidsplan crisisbeheersing Flevoland dat Veiligheidsregio Flevoland aandacht zal geven aan de voorbereiding op eventuele incidenten met windmolens.	Voor kennisgeving aangenomen.	Geen.

9. ProRail

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
a.	<p>Het voorontwerp-inpassingsplan “windplan Groen” dat ProRail van u ontving in het kader van het vooroverleg ex artikel 3.1.1 Bro geeft ProRail aanleiding tot het geven van onderstaande reactie.</p> <p>Op de bijgevoegde kaarten is de spoorlijn niet ingetekend, waardoor het beoordelen van het plan wordt bemoeilijkt. Is het mogelijk dat de spoorlijn wordt ingetekend?</p>	<p>De spoorlijn wordt niet in dit inpassingsplan bestemd, aangezien het geen onderdeel vormt van het project Windplan Groen. De bestaande bestemmingsplannen blijven voor deze spoorlijn van toepassing. Op de toegezonden (PDF) planverbeelding is het inpassingsplan op de Basiskaart Grootchalige Topografie weergegeven. De ontwerpversie van het inpassingsplan zal ook beschikbaar worden gesteld op de website ruimtelijkeplannen.nl, waar het inpassingsplan door de gebruiker op verschillende ondergronden kan worden geprojecteerd.</p>	Geen.
b.	<p>In het inpassingsplan worden nog diverse aspecten nader onderzocht/uitgewerkt. Deze onderzoeksrapporten ziet ProRail graag ter toetsing tegemoet.</p>	<p>De onderzoeksrapporten zijn bij het ontwerp inpassingsplan toegevoegd. Het ontwerp inpassingsplan wordt naar de Bro overlegpartners gezonden.</p>	Geen.

10. TenneT, inclusief aanvullende reactie

1Nr	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
a.	<p>Binnen de grenzen van dit plan bevinden zich de volgende hoogspanningsverbindingen:</p> <p>150.000 Volt Zeewolde - Biddinghuizen</p> <p>150.000 Volt Kubbetocht - Biddinghuizen - Harderwijk</p> <p>150.000 Volt Hartem Hezenberg - Dronten Dronterweg</p> <p>Vanwege de aanpassingen/uitbreidingen van het net voor de aansluiting van dit windpark zijn de plannen in een afrondende fase</p>	<p>Er is een nadere termijn gesteld waarbinnen gereageerd kan worden. Binnen deze termijn is een nadere reactie ontvangen die hierna wordt behandeld.</p>	Geen.

1Nr	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
	<p>en we hopen dat deze aanpassingen meegenomen kunnen worden in dit inpassingsplan; mede vanwege de doorlooptijd.</p> <p>Wij verzoeken om ons een nadere termijn te gunnen voor het aanvullen van onze inhoudelijke gronden voor de reactie. Wij hopen dit te kunnen realiseren in de tweede week van januari.</p>		
b.	<p>Belang TenneT</p> <p>TenneT is bij Elektriciteitswet 1998 (de "E-wet") aangewezen als beheerder van het landelijk hoogspanningsnet. Uitvloeisel daarvan is dat TenneT de leveringszekerheid van elektriciteit dient te kunnen garanderen. Daartoe is het gewenst te zorgen voor een ongestoorde werking van dit net.</p> <p>Om dat te bereiken dient deze vitale infrastructuur van TenneT een gepaste bescherming te hebben in onder andere bestemmings- c.q. inpassingsplannen.</p> <p>Assets binnen plangrens</p> <p>Binnen de grenzen van dit plan bevinden zich de volgende hoogspanningsverbindingen:</p> <p>150.000 Volt Zeewolde - Biddinghuizen</p> <p>150.000 Volt Kubbetocht - Biddinghuizen - Harderwijk</p> <p>150.000 Volt Hattem Hezenberg - Dronten Dronterweg</p> <p>De aanwezigheid van deze hoogspanningsverbinding kan beperkingen opleveren voor het gebruik van de gronden. Hierbij zijn onder meer aspecten aan de orde waaronder de veiligheid van personen en goederen, de aan te houden veiligheidsafstanden, de bereikbaarheid van de hoogspanningsverbindingen en de benodigde ruimte voor het uitvoeren van onderhouds- en herstelwerkzaamheden. Daarom zijn werkzaamheden binnen de belemmerde strook van een hoogspanningsverbinding onderhevig</p>	<p>Met dit inpassingsplan blijven de bestaande (dubbel)bestemmingen uit de onderliggende bestemmingsplannen in principe van kracht (zie hoofdstuk 3 van de planregels van het inpassingsplan). Het inpassingsplan regelt enkel de benodigde bestemmingsregeling voor de realisatie en het beheer van het project Windplan Groen. Waarals gevolg van Windplan Groen ontwikkelingen aan de orde zijn, wordt afgestemd. De assets van TenneT worden niet in dit inpassingsplan bestemd, aangezien zij geen onderdeel vormen van het project Windplan Groen. De bestaande bestemmingsplannen blijven voor deze assets van toepassing.</p>	Geen.

1Nr	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
	<p>aan schriftelijke goedkeuring van TenneT. Het een en ander dient in het bestemmings- c.q. inpassingsplan te worden geborgd.</p> <p>Verder valt op dat er geen regels voor de dubbelbestemming Leiding - hoogspanningsverbinding zijn meegenomen in dit plan. Omdat de aanwezige hoogspanningsverbindingen ruimtelijke bescherming nodig hebben, wordt verzocht deze dubbelbestemming wel op te nemen in de verbeelding en in de planregels van het plan.</p> <p>Wij verzoeken u hiervoor contact met ons op te nemen om te komen tot opname van de juiste regeling in het plan.</p>		
c.	<p>Reikwijdte van het plan</p> <p>In onderlinge afstemming met de netbeheerders en vertegenwoordigers van windplan Groen is nettechnisch beschouwd welke (on)mogelijkheden er zijn om windplan Groen aan te sluiten op het elektriciteitsnet.</p> <p>Op het 150kV-station Dronten zal het 150kV-railsysteem moeten worden uitgebreid. Hierbij wordt rekening gehouden met ruimte voor vier nieuwe 150kV-velden. Dit lijkt mogelijk te zijn binnen de bestaande kaders van het vigerende bestemmingsplan.</p> <p>Vanwege de afvoer van een grote hoeveelheid duurzaam vermogen vanaf 150kV-station Dronten moet daarnaast rekening worden gehouden met de aanpassing van de bestaande infrastructuur bij Dronten. Dit betreft een extra aansluiting van 150kV-station Dronten op de mast direct naast dit station in de lijnverbinding Lelystad - Hattem. Voor zover dat noodzakelijk is wordt verzocht de bovenstaande eventuele aanpassingen aan het 150kV-net mee te nemen en mogelijk te maken in het voorliggende plan en eventueel overige besluiten.</p> <p>Wij willen u verzoeken hierover nogmaals afstemming te hebben voordat het ontwerp-inpassingsplan ter inzage wordt gelegd.</p>	<p>Tussen initiatiefnemer van het windplan en TenneT vindt intensieve afstemming plaats. Vooral nog is in het inpassingsplan de netaansluiting meegenomen voor zover deze onderdeel vormt van Windplan Groen.</p> <p>Eventuele aanpassingen aan het hoogspanningsstation of bestaande hoogspanningsverbindingen zijn nu niet voorzien. Uit de gesprekken met TenneT is tot nu toe niet gebleken dat aanpassing van de bestaande bestemmingsregeling noodzakelijk is als gevolg van dit windplan. Voor zover aanpassing gewenst is, is dit momenteel nog onvoldoende uitgewerkt om in het ontwerp inpassingsplan op te nemen. Als bekend is welke aanpassingen aan het landelijke hoogspanningsnet gewenst zijn en deze niet binnen de kaders van de geldende bestemmingsplannen en de regels van dit inpassingsplan uitgevoerd kunnen worden, kan bezien worden of deze nog toegevoegd kunnen worden aan dit inpassingsplan of dat een aparte ruimtelijke procedure wordt doorlopen.</p>	Geen.

1Nr	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
d.	<p>Overige aspecten</p> <p>In de regels zijn bepalingen opgenomen voor 'zweefvliegerterrein voorlopig', maar op de verbeelding is deze bestemmingen niet terug te vinden. Vanwege de aanwezige hoogspanningsverbindingen, is het wenselijk deze wel daarin op te nemen.</p>	<p>Deze bestemmingen zijn op de verbeelding ingetekend met de definitieve bestemming ('Agrarisch' en 'Wonen'), zie kaartbeeld 6 van de planverbeelding bij het voorontwerp inpassingsplan. Deze gronden mogen voorlopig nog gebruikt worden als zweefvliegerterrein, conform het huidige gebruik en de huidige bestemming. Het zweefvliegerterrein is dus geen nieuwe functie die met dit inpassingsplan mogelijk wordt gemaakt.</p>	Geen.
e.	<p>In het plan onder artikel 5.8 is het onderwerp Externe veiligheid behandeld.</p> <p>Hierin is onderzoek gedaan naar de aanwezige hoogspanningsverbindingen en wordt vermeld dat TenneT de posities van twee turbines aanvaardbaar vindt die binnen de toetsafstand zijn gepositioneerd. Dit wordt nagezocht. Voor zover hierover geen overeenstemming is bereikt zullen wij hierop een reactie indienen bij de ter inzage legging van het ontwerp van het inpassingsplan.</p>	<p>Voor kennisgeving aangenomen.</p>	Geen.